

Результати опитування керівників підприємств Одеської області щодо їх ділових очікувань^{*}

II квартал 2025 року

^{*} Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Одеської області в II кварталі 2025 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Одеської області** у II кварталі 2025 року свідчать, що на тлі війни, браку кваліфікованих працівників, високих цін на сировину та матеріали, а також недостатнього попиту респонденти продемонстрували слабкі очікування щодо обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців та стримано оцінили перспективи розвитку своїх підприємств на цей період. Очікувалося подальше зростання цін і нижчі, ніж у попередньому кварталі, проте все ще високі девальваційні очікування.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні: баланс відповідей – «мінус» 10.8% (у I кварталі 2025 року – «мінус» 13.9%) (графік 1), у цілому по Україні – 9.2%. Найнижчі очікування були в підприємств торгівлі («мінус» 57.1%), водночас респонденти підприємств переробної промисловості мали оптимістичні оцінки (33.3%);
- зростання цін на споживчі товари та послуги: 51.4% опитаних респондентів очікували, що інфляція перевищить 10.0% (у попередньому кварталі – 56.8%), у цілому по Україні – 58.4%. Головними чинниками зростання інфляції респонденти знову називали воєнні дії та їх наслідки, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- девальвацію національної валюти нижчими темпами: знецінення гривні відносно долара США очікували 81.1% респондентів (у попередньому кварталі – 91.9%), у цілому по Україні – 83.4%;
- фінансово-економічний стан своїх підприємств на поточному рівні: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 2.7%), у цілому по Україні – 2.4% (таблиця). Найпесимістичніше були налаштовані керівники підприємств торгівлі (баланс відповідей – «мінус» 42.9%), а керівники підприємств транспорту та зв'язку повідомили про оптимістичні очікування (20.0%);
- зменшення обсягів реалізації виробленої продукції: баланс відповідей – «мінус» 2.7% (у I кварталі 2025 року – 2.7%). Водночас на зовнішньому ринку респонденти області очікували збільшення обсягів реалізації продукції: баланс відповідей – 18.8% (як у попередньому кварталі) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 10.5% та 9.4% відповідно;
- збільшення інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – 13.5% (у попередньому кварталі – 11.1%). Респонденти водночас очікували, що інвестиційні видатки на виконання будівельних робіт залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 13.5%) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 0.7% та 7.8% відповідно;
- нижчі темпи зменшення кількості працівників на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 13.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 27.0%). У цілому по Україні – «мінус» 4.4% (графік 4);
- зростання цін на товари / послуги, що купуються / продаються: баланси відповідей – 94.4% та 56.8% відповідно (у попередньому кварталі – 97.3% та 54.1% відповідно) (графік 6). Найвищі очікування щодо зростання цін на реалізацію продукції власного виробництва в респондентів інших видів економічної діяльності (баланс відповідей – 66.7%). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину та матеріали, а також вартість трудових ресурсів (графік 7);
- уповільнення зростання витрат на одиницю продукції та на оплату праці одного найманого працівника: баланси відповідей – 40.5% і 35.1% відповідно (у попередньому кварталі – 55.6% і 45.9% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежували спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називали воєнні дії та їх наслідки, брак кваліфікованих працівників, занадто високі ціни на сировину та матеріали, а також недостатній попит (вплив чинника посилювався порівняно з попереднім опитуванням) (графік 5).

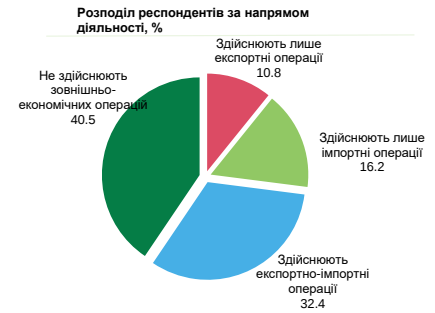
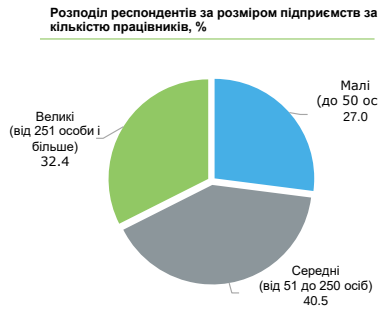
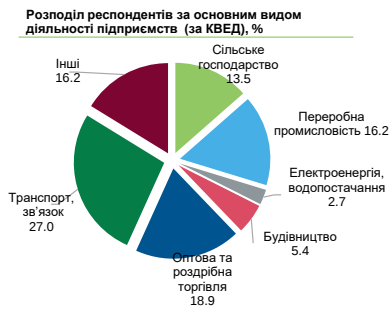
Підприємства області очікували, що потреба в позикових коштах найближчим часом зросте (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити (32.4% опитаних), обирали запозичення виключно в національній валюті. Оцінки умов доступу до банківських кредитів останнім часом залишалися жорсткими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називали наявність інших джерел фінансування, занадто високі ставки за кредитами та занадто складну процедуру оформлення кредитів (графік 10).

97.3% респондентів області зазначили, що не мали проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.2%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

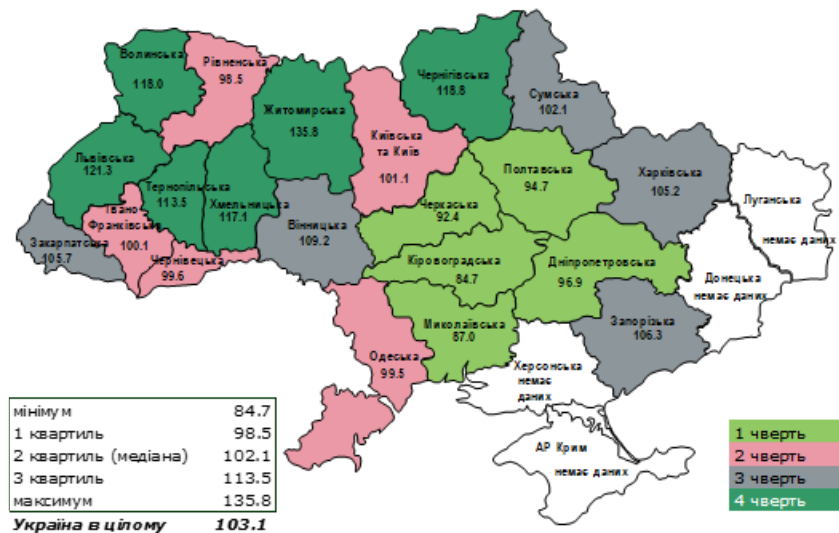
- поточний фінансово-економічний стан поганий: баланс відповідей – «мінус» 8.1% (у I кварталі 2025 року – «мінус» 5.4%), у цілому по Україні – «мінус» 5.3%;
- рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний: баланс відповідей – «мінус» 33.3% (у I кварталі 2025 року – «мінус» 21.4%);
- підприємства області були спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей: баланс відповідей – 25.0% (у I кварталі 2025 року – 5.6%).

Паспорт вибірки^{1, 2}

- період проведення – 30 квітня – 27 травня 2025 року;
- опитано всього 37 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значень показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Одеської області щодо їх ділової активності (за складовими)

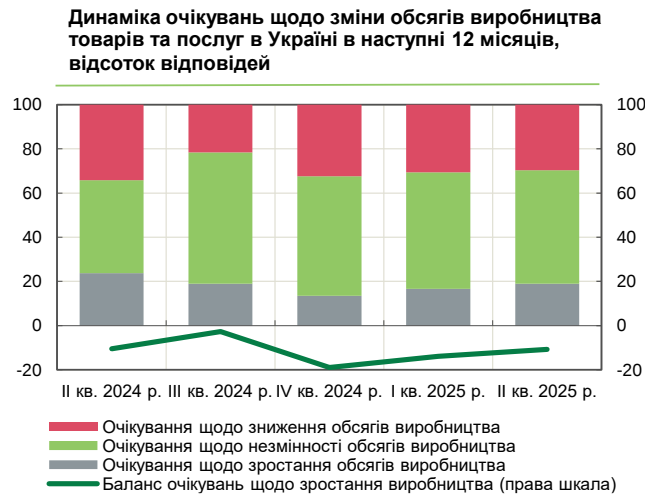
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2024 р.	III кв. 2024 р.	IV кв. 2024 р.	I кв. 2025 р.	II кв. 2025 р.
фінансово-економічного стану	0.0	-13.9	-2.7	-2.7	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	0.0	-13.5	-8.1	2.7	-2.7
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-5.4	13.5	-8.6	2.9	0.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-2.6	10.8	-5.9	11.1	13.5
кількості працівників	-31.6	-27.0	-19.4	-27.0	-13.5

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

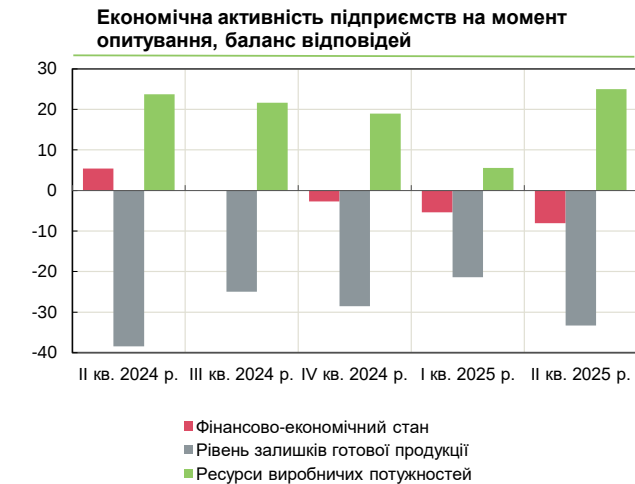
Графік 1

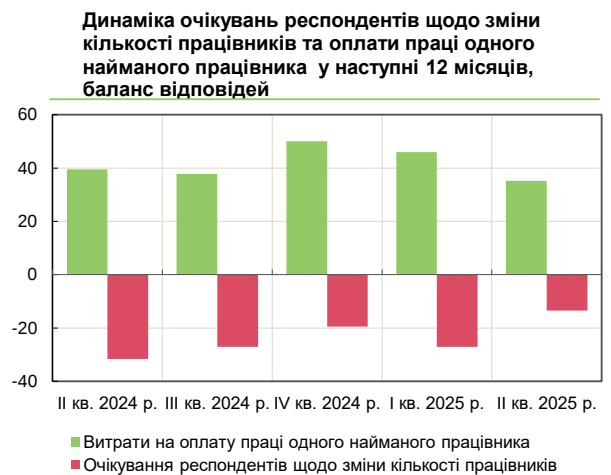
Графік 2

Графік 3

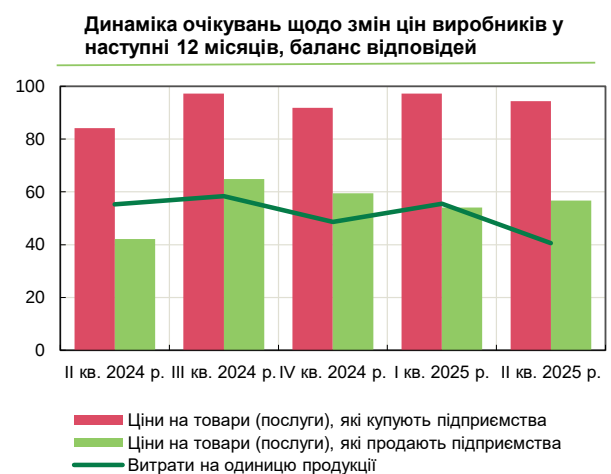
Графік 4

Графік 5

Графік 6

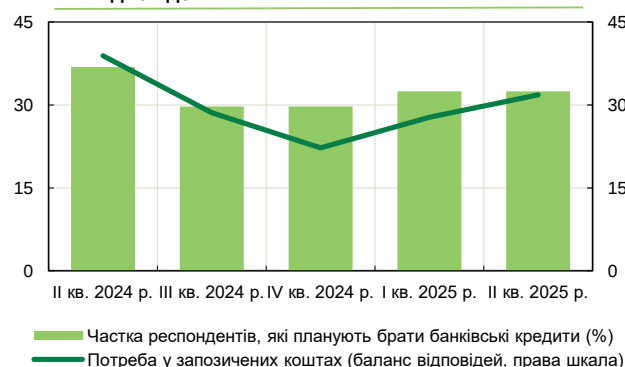
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

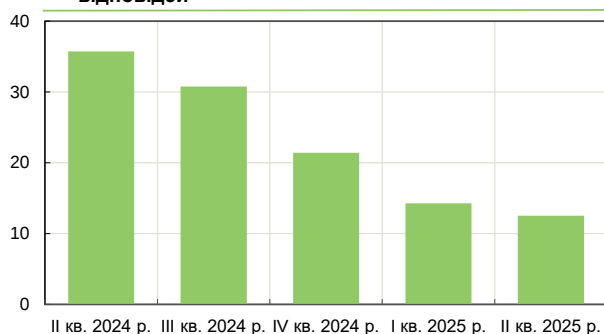
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

